

Bijlage 1 Eisen brandveilig gebruik jachthavens

I. Definities

brandbare vloeistof

vloeistof of verfproduct waarvan het vlampunt gelegen is op 55°C of hoger (K3-vloeistof)

brandbevorderende stof

stof die of preparaat dat bij spontane ontleding of bij verwarming het zuurstofgehalte van de lucht kan verhogen

categorie van gevaarlijke stoffen

categorie van gevaarlijke stoffen als bedoeld in de Regeling scheiden en gescheiden houden van:

- gevaarlijke afvalstoffen;
- licht ontvlambare stof;
- stof die of preparaat dat:
 - Bij normale temperatuur aan de lucht blootgesteld, zonder toevoer van energie in temperatuur kan stijgen en tenslotte ontbranden.
 - In vaste toestand, door kortstondige inwerking van een ontstekingsbron, gemakkelijk kan worden ontstoken en na verwijdering van de ontstekingsbron blijft branden of gloeien.
 - In vloeibare toestand een vlampunt van minder dan 21°C heeft (K1-vloeistof).
 - In gasvormige toestand, bij normale druk, met lucht ontvlambaar is.
 - Bij aanraking met water of vochtige lucht, licht ontvlambare gassen in een gevaarlijke hoeveelheid ontwikkelt.

explosief gas

mengsel van een brandbaar gas met lucht of zuurstof

gasfles

een cilindrische drukhouder, voorzien van een aansluiting met klep- of naaldafsluiter, die bedoeld is voor meermalig gebruik en een door middel van water gemeten inhoud heeft van ten hoogste 150 liter

gelijkwaardige instelling

instelling in een lidstaat van de Europese Unie in een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of in een andere staat waarmee de Europese Unie een wederzijdse erkenningovereenkomst met betrekking tot het in het voorschrift bedoelde onderwerp heeft afgesloten

gevaarlijke stof

stof die of preparaat dat bij of krachtens het Besluit verpakking en aanduiding milieugevaarlijke stoffen en preparaten is ingedeeld in een categorie als bedoeld in artikel 34, tweede lid, van de Wet milieugevaarlijke stoffen

heetwerk

las-, snij-, flexwerkzaamheden en dergelijke.

jachthaven

haven met de daarbij behorende grond waar overwegend gelegenheid wordt gegeven voor het aanleggen, afmeren of afgemeerd houden van pleziervaartuigen

komhaven

veelal een bassin of kademuur gesitueerd in of nabij het stadscentrum met geen of weinig steigers of ligboxen

ligplaats

plaats ingericht voor het afgemeerd houden van een pleziervaartuig

ontvlambare stof

stof of preparaat in vloeibare toestand (K2-vloeistof) met een vlampunt van meer dan 21°C en minder dan 55°C

pleziervaartuig

schip, bestemd of gebruikt voor sport of vrijetijdsbesteding, ongeacht het type en de wijze van voortstuwing

veiligheidsinformatieblad

veiligheidsinformatieblad als bedoeld in artikel 2 van het Veiligheidsinformatiebesluit Wet milieugevaarlijke stoffen

vuurwerk

vuurwerk in de zin van het Vuurwerkbesluit

II. Voorschriften**A Artikel 1 vrijhouden van terreingedeelten**

- 1.1 De bij de inrichting behorende brandkranen en andere bluswaterwinplaatsen moeten worden vrijgehouden en direct bereikbaar zijn voor brandweereenheden en wel zodanig dat van de bluswatervoorzieningen onbelemmerd gebruik kan worden gemaakt (*Mbv*).
- 1.2 Op het bij de inrichting behorende terrein moeten beplanting, kampeerstandplaatsen, bouwwerken, parkeerplaatsen, laad- en losplaatsen en plaatsen waar goederen of afvallen worden opgeslagen of gedeponeed, zodanig zijn gesitueerd, dat de brandweer bij het uitoefenen van haar taak niet wordt bemoeilijkt of belemmerd (*Mbv*).
- 1.3 Ten behoeve van het verkeer van de hulpverlenende diensten moet een doorgaande route met een breedte van ten minste 3,5 meter en een hoogte van minimaal 4,2 meter vrijgehouden worden. De doorgaande route moet verhard zijn op een wijze die geschikt is voor motorvoertuigen met een asbelasting van 10 ton en een totaalgewicht van 15 ton (*Mbv*).

Artikel 2 inrichting van het terrein

- 2.1 Het plaatsen van bouwwerken en de ligplaatsen van vaartuigen dient zodanig te geschieden dat een blusvoer- of vaartuig van de brandweer te allen tijde enig bouwwerk of pleziervaartuig tot op een afstand van 40 meter kan benaderen (*Mbv*).
- 2.2 het aanleggen van vaartuigen is in komhavens toegestaan tot maximaal 20 meter vanaf de walkant (*zie toelichting*).

- 2.3 er dient een vaargeul van minimaal 15 meter te worden vrijgehouden, zodat pleziervaartuigen eenvoudig de haven kunnen verlaten en er genoeg ruimte is voor een eventuele blusboot (*zie toelichting*).
- 2.4 tussen de boeg en het hek van de langs de wal aangemeerde vaartuigen dient een ruimte aanwezig te zijn van minimaal 4 meter (van mast tot hek) om overslag van brand tegen te gaan en de vluchtsnelheid te verhogen (*zie toelichting*).
- 2.5 Hekwerken en slagbomen die de route voor de brandweer blokkeren moeten ten behoeve van het verkeer van de hulpverlenende diensten te allen tijde snel en gemakkelijk door de brandweer geopend of verwijderd kunnen worden (*Mbv*).
- 2.6 Indien enig toegang tot een bouwwerk of ligplaats op meer dan 40 meter loopafstand van de openbare weg is verwijderd, moet ten behoeve van het verkeer van de hulpverlenende diensten een weg, pad of rijloper tussen die toegang of ligplaats en de openbare weg aanwezig zijn, die geschikt is voor voertuigen met een asdruk van 10 ton (*Mbv*).

Artikel 3 bluswatervoorziening

- 3.1 Afhankelijk van de omvang van de jachthaven moet ten behoeve van de brandweer ten minste een primaire bluswatervoorziening aanwezig zijn. Naast een primaire bluswatervoorziening moet een secundaire bluswatervoorziening aanwezig zijn. Beide ter beoordeling en goedkeuring door de commandant brandweer (*Mbv*).

Artikel 4 elektrische installaties

- 4.1 De elektrische installatie van een jachthaven, inclusief de bouwwerken, moet ten minste voldoen aan het gestelde in de NEN 1010 (*Bb*).

Artikel 5 gasinstallaties

- 5.1 Aardgasinstallaties moeten ten minste voldoen aan het gestelde in de NEN 1078, NEN 2920 en de NPR 2921 1997.

Artikel 6 blusmiddelen

- 6.1 Blusmiddelen moeten in goede staat van onderhoud verkeren, voor onmiddellijk gebruik gereed zijn, makkelijk bereikbaar en goed zichtbaar opgehangen zijn (*Mbv*).
- 6.2 Teneinde een begin van brand effectief te kunnen bestrijden, moeten op een loopafstand van maximaal 50 meter van enig vaartuig c.q. ligplaats of bouwwerk, een draagbaar blustoestel voor handen zijn. Deze brandblussers dienen een inhoud van ten minste 6 liter sproeischuim of 6 kilogram ABC-bluspoeder te bezitten en moeten zijn geplaatst in weersbestendige kasten, die zonder gebruikmaking van losse voorwerpen en/of sleutels geopend kunnen worden (*Bjh*).

- 6.3 Draagbare blustoestellen moeten zijn voorzien van een rijkskeurmerk met rangnummer en jaarlijks door een REOB erkend bedrijf goedgekeurd worden (*Bjh*).
- 6.4 Afhankelijk van de situatie kunnen aanvullende, specifieke blusmiddelen voorgeschreven worden.

Artikel 7 overslaan van brandstoffen

- 7.1 het afleveren van brandstof vindt uitsluitend plaats door of onder direct toezicht van deskundig personeel (*Bjh*).
- 7.2 bij het afleverpunt voor brandstof is ten minste een mobiel brandblusapparaat aanwezig met een blusequivalent van ten minste 6 kg. Het brandblusapparaat is onbelemmerd bereikbaar en is steeds voor onmiddellijk gebruik beschikbaar (*Bjh*).
- 7.3 Binnen een afstand van 20 meter van een brandstofponton of een bunkerstation is verblijf alleen toegestaan voor het verrichten van handelingen die betrekking hebben op het afleveren van brandstof aan pleziervaartuigen, het vullen van opslagtanks voor brandstof alsmede onderhoud en reparatie van het brandstofponton of bunkerstation en de daarop aanwezige installatie en voor het verrichten van handelingen die direct betrekking hebben op het afmeren dan wel vaarklaar maken van uitsluitend open pleziervaartuigen (*Bjh*)

Artikel 8 verbod voor open vuur en vuurwerk

- 8.1 Het is verboden open vuur, anders dan voor koken, bakken of braden van voedsel, te maken of te gebruiken, behoudens toestemming van het College van burgemeester en wethouders (*Mbv en Bbv*).
- 8.2 Indien het jachthavenreglement het branden in een vuurkorf of vuurton toestaat, dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- de vuurkorf of -ton moet op een open plaats staan die ten minste 10 meter rondom vrij is van vaartuigen, kampeermiddelen, opstallen, bomen en struiken;
 - onder de vuurkorf of -ton dient een niet brandbare onderplaat te worden geplaatst;
 - een vuurkorf of -ton moet zodanig zijn opgesteld of uitgevoerd dat omvallen of omstoten uitgesloten is;
 - de maximale hoeveelheid brandstof (niet anders zijnde dan schoon hout) in de vuurkorf of -ton een $\frac{1}{4}$ m³ bedraagt;
 - de vuurkorf of -ton mag niet met behulp van een licht ontvlambare vloeistof ontstoken worden;
 - de vuurkorf of -ton mag niet worden verlaten alvorens het vuur gedoofd is en afgekoeld is;
 - in de directe nabijheid van de vuurkorf of -ton voldoende blusmiddelen, een poeder- of sproeischuimblusser met een inhoud van ten minste 6 kilogram/liter of emmers gevuld met water (in totaal ten minste 20 liter) voor onmiddellijk gebruik gereed staan.

- 8.3 Indien het jachthavenreglement barbecuen toestaat, dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- a. een barbecue moet zodanig zijn opgesteld of uitgevoerd dat omvallen of omstoten uitgesloten is;
 - b. aan boord van een pleziervaartuig is alleen het gebruik van een elektrische of op gasgestookte barbecue is toegestaan;
- 8.4 Het gebruik van vuurwerk is verboden, behoudens toestemming van het College van burgemeester en wethouders (*Mbv*).
- 8.5 het afsteken van nautische reddingsmiddelen is in de jachthaven verboden (*Mbv*).
- 8.6 Een open vuur verbod wordt op opvallende plaatsen duidelijk zichtbaar aangegeven door middel van het opschrift "verboden voor open vuur" (*Mbv*).

Artikel 9 voorzieningen ten behoeve van afval

- 9.1 Voor het verzamelen van afval moeten voldoende en veilig opgestelde containers van onbrandbaar materiaal aanwezig zijn (*Mbv*).
- 9.2 De afstand tussen afvalcontainers c.q. containerplaatsen en een gebouw moet ten minste 5 meter bedragen, tenzij tussen deze opslag en het gebouw en de omgeving hiervan een wdbdo van ten minste 30 minuten aanwezig is.

Artikel 10 opslag van materialen en stoffen

- 10.1 Het is verboden om voorwerpen of stoffen in de jachthaven zodanig op te slaan of neer te zetten dat daardoor het gebruik van telefooncellen, blusmiddelen, vlucht- en toegangswegen bemoeilijkt wordt.

Artikel 11 werkzaamheden, niet behorende tot de normale bedrijfsuitoefening

- 11.1 Bij het verrichten of doen verrichten van onderhouds-, herstellings-, wijzigings- of sloopwerkzaamheden, waarbij brandgevaarlijke stoffen of gereedschappen worden gebruikt, waarvan het gebruik aanleiding kan geven tot het ontstaan van brand, moeten voldoende maatregelen zijn getroffen tegen het ontstaan van brand (*Mbv*).
- 11.2 Bij werkzaamheden aan boord dient er een blustoestel aan boord aanwezig te zijn. Tevens dient gelet te worden op het verwijderen van alle potentiële brandbare materialen.
- 11.3 Het is verboden onderhoud- en reparatiewerkzaamheden aan het vaartuig te verrichten, waarbij brand- of explosiegevaar kan ontstaan, met uitzondering op daartoe bestemde locaties.

Artikel 12 doorlopend toezicht

- 12.1 Gedurende de tijd dat personen in de inrichting aanwezig zijn, moet een voor de naleving van de eisen van de vergunning, vrijstelling of ontheffing verantwoordelijk persoon bereikbaar zijn die de aanwijzingen van de met de controle belaste ambtenaren op eerste aanzegging uitvoert of doet laten uitvoeren (*Mbv*).
- 12.2 De houder van een vergunning, vrijstelling of ontheffing moet er doorlopend op toezien dat:
- vlucht- en toegangswegen en aanduidingen daarvan, goed zichtbaar en bereikbaar zijn;
 - vlucht- en toegangswegen, met de daarbij behorende afsluitingen, niet versperd zijn door obstakels;
 - telefoon(s) en aanduidingen daarvan goed zichtbaar en bereikbaar zijn;
 - blusmiddelen en aanduidingen daarvan goed zichtbaar en bereikbaar zijn.

Artikel 13 noodplan / bedrijfshulpverlening

- 13.1 Binnen de inrichting is een noodplan c.q. calamiteitenplan aanwezig (*Mbv en Bbv*).
- 13.2 Tijdens het vullen van tanks en het afleveren van brandstof is personeel aanwezig dat op de hoogte is van de gevaarlijke eigenschappen van de brandstoffen, de hulpmiddelen en noodvoorzieningen en de inhoud van het noodplan (*Bjh*).

Artikel 14 periodieke controle

- 14.1 Ten minste eenmaal per jaar moet door een ter zake kundige het nodige onderhoud worden verricht en een controle worden gehouden op de reinheid en goede werking van, voor zover van toepassing, onderstaande voorzieningen (*Mbv*):
- alarmeringsinstallatie;
 - brandslanghaspels;
 - handbrandblusapparaten;
 - brandkranen en andere bluswatervoorzieningen;
 - overige brandbestrijdingsmiddelen.
- 14.2 De met de controle belaste gemeentelijke functionarissen kunnen tijdstippen bepalen en de wijze aangeven waarop een en ander wordt beproefd.

Artikel 15 brandveiligheidsinstructie

- 15.1 De houder van de vergunning, vrijstelling of ontheffing van de jachthaven moet binnen een half jaar na dagtekening van de vergunning, vrijstelling of ontheffing een brandveiligheidsinstructie hebben samengesteld ten behoeve van het personeel. Deze instructie dient vooraf ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de commandant van de brandweer.
- 15.2 De instructie "hoe te handelen bij brand" (zie bijlage 2) moet:
- op de door de gemeentelijke functionarissen aan te wijzen plaatsen zijn opgehangen;
 - aan alle gebruikers van ligplaatsen van de jachthaven verstrekt worden;
 - aan nieuw personeel bij indiensttreding uitgereikt worden.

Artikel 16 gedragsregels bezoekers van de jachthaven

- 16.1 In de overeenkomst voor gebruikers van ligplaatsen dienen gedragsregels te worden opgenomen of dient te worden verwezen naar het jachthavenreglement (zie bijlage 1) waar die gedragsregels onderdeel van uitmaken. In deze gedragsregels, die vooraf ter goedkeuring moeten worden voorgelegd aan de commandant van de brandweer, dienen in ieder geval de volgende voorwaarden, regels en verwijzingen te worden opgenomen (*Bjh*):
- a. instructie "hoe te handelen bij brand";
 - b. elektriciteit-, gas- en waterinstallaties moeten voldoen aan de daarvoor geldende bepalingen;
 - c. bij gebruik van flessengas (propaan en butaan) in flessen van maximaal 45 liter waterinhoud tot een maximum van twee flessen, leeg of vol;
 - d. propaan- en butaanflessen mogen niet worden gevuld met LPG;
 - e. het verbod tot het maken of gebruiken van open vuur, behalve voor koken, braden op kooktoestellen en verwarmingstoestellen;
 - f. het verbod op parkeren op wegen, anders dan op de daartoe ingerichte parkeerplaatsen;
 - g. vaartuigen moeten zijn voorzien van een brandblusser met een inhoud van ten minste 2 liter sproeischuim of 2 kilogram ABC-bluspoeder;
 - h. de voorwaarden voor het branden in een vuurkorf of het barbecuen op het terrein, indien dit is toegestaan.
 - i. het is zowel de beheerder van de jachthaven alsmede de met de controle belaste functionaris toegestaan om het vaartuig te betreden ter controle van de deugdelijkheid en veiligheid van de voorzieningen en installaties, zonder dat daarvoor voorafgaand toestemming benodigd is of gevraagd dient te worden.

Artikel 17 ontruimingsplannen / BHV

- 17.1 De houder van een vergunning voor het gebruik van een jachthaven moet een ontruimingsplan bezitten.
- 17.2 Het ontruimingsplan moet op onregelmatige tijden door directie en personeel beoefend worden, maar ten minste 1 maal per jaar (*Mbv*).
- 17.3 Met de controle belaste gemeentelijke functionarissen kunnen tijdstippen bepalen waarop een ontruimingsoefening moet plaatsvinden.
- 17.4 Er is minimaal 1 bedrijfshulpverlener in de jachthaven aanwezig met de opleidingen en competenties genoemd in ontw. NEN 4000.

Artikel 18 controle en aanwijzingen

- 18.1 Met controle belaste functionarissen moeten te allen tijde worden toegelaten tot de jachthaven.
- 18.2 Aanwijzingen van politie, brandweer of andere daartoe aangewezen functionarissen, gegeven in het belang van de openbare orde en de veiligheid, dienen onmiddellijk en strikt te worden uitgevoerd.

Artikel 19 gelijkwaardigheid

- 19.1 Indien niet is voldaan aan enig voorschrift, gegeven bij of krachtens de artikelen 1 t/m 18, moet de inrichting een mate van veiligheid bieden die ten minste gelijk is aan de mate van veiligheid die is beoogd met het desbetreffende bij of krachtens de genoemde artikelen gegeven voorschriften.

Toelichting bij eisen brandveilig gebruik jachthavens

Artikel 2

In komhavens worden pleziervaartuigen langs de wal aangelegd en worden, soms wel tot 10 dik, tegen de kade aangemeerd. Ingeval er een noodsituatie ontstaat, zoals brand aan boord van het middelste vaartuig, is het niet eenvoudig de brand te bestrijden, te vluchten en adequate maatregelen te nemen. De brand is moeilijk bereikbaar, het vluchten van de pleziervaarders naar de walkant is moeilijk en er ontstaat explosiegevaar.

Bij een brand in een polyester pleziervaartuig zal de brandweer slechts de brand kunnen bestrijden met veel water. Tevens dient de brandbestrijding zeer snel te gebeuren omdat de branduitbreiding zeer snel zal verlopen. Dit betekent dat een aanval met lage druk noodzakelijk is. Als inzetdiepte wordt 1 slanglengte gehanteerd. Een brandweerslang is 20 meter lang. De maximale dikte van de aangemeerde pleziervaartuigen mag 20 meter bedragen. Een plezierjacht is gemiddeld 4 a 4,5 meter breed. Fenders meegerekend, zullen er gemiddeld maximaal 4 plezierjachten naast elkaar kunnen liggen. Ook voor de ontvluchting van de pleziervaarders en de veiligheid van de brandweermensen kan naar analogie van een brand in een gebouw een loopafstand van maximaal 20 meter worden gehanteerd.

Bij een brand in een stalen pleziervaartuig of een houten pleziervaartuig kan de brand vaak nog met een hogedrukstraal worden geblust.

De maximale inzetdiepte wordt door de lengte van de hoge drukstraal begrensd. De inzetdiepte kan maximaal 60 meter bedragen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de inzetdiepte wordt bepaald door de plaats van het brandweervoer- of vaartuig. Kan het brandweervoertuig op de walkant staan, dan is de dikte van de pleziervaartuigen maximaal 40 meter. Immers de brandweer dient op de wal en in het vaartuig voldoende lengte over te houden om de brand te kunnen bestrijden.

De praktijk heeft geleerd dat een bootbrand meestal met schuim wordt geblust. Dit is mede om te voorkomen dat het schip te zwaar wordt en niet blijft drijven door de opwaartse druk. De ontwikkelsnelheid heeft ook te maken met hoelang de brandweer nodig heeft de haven te bereiken. Meestal is een haven gesitueerd in het buitengebied, daarbij geeft de zorgnorm > 8 min aan. In 8 minuten is een schip al helemaal uitgebrand en heeft (staal of polyester) ook de naastliggende pleziervaartuigen aangestoken. In deze ontwikkelingstijd zal de gastank ook meestal zijn geëxplodeerd. De brandstoftank behoeft niet altijd aan de brandontwikkeling deel te nemen daar deze vaak dieper in het schip ligt. De aanval is vaak ook gericht om de omgeving te redden en te beschermen en de boten welke reeds branden in 2° instantie te blussen.

Het is afhankelijk van de afmetingen van de pleziervaartuigen hoeveel schepen er naast elkaar kunnen liggen.

Indien de brandweer de walkant niet kan bereiken dan dient de inzetdiepte gerekend te worden vanaf de plaats van het brandweervoer- of vaartuig.

De eerste reactie van watersporters die aan de waterzijde liggen van het brandende pleziervaartuig is de trossen los te gooien of de lijnen door te snijden om direct weg te varen. In veel gevallen kan dit de meest veilige weg zijn. Anderzijds kan er paniek ontstaan, waarbij een aanvaring met andere pleziervaartuigen dreigt.

Ook een eventuele blusvaartuig moet voldoende ruimte hebben om ingezet te kunnen worden. Een vaargeul van 15 meter is voldoende om pleziervaartuigen weg te laten varen en het blusvaartuig in te kunnen zetten.

Artikel 3

De verantwoordelijkheid voor bluswatervoorziening en een goede bereikbaarheid ligt bij de gemeente. Voor bluswatervoorziening en bereikbaarheid wordt verwezen naar de "handleiding bluswatervoorziening en bereikbaarheid" van NVBR. Deze handleiding vervangt de CCRB-bulletins nummer 2 "Primaire Bluswatervoorziening" en nummer 9 "Secundaire en tertiaire bluswatervoorziening". Het is vooral een praktische instructie: normeringen uit de genoemde bulletins zijn hier vertaald naar de preparatieve praktijk.

Artikel 4

Voor een schip gelden op grond van de Europese richtlijnen andere NEN-normen. Een pleziervaartuig wordt niet geïnstalleerd conform de NEN 1010 maar door middel van een stekerverbinding en aardlekzekerung aangesloten op een goedgekeurde installatie, conform NEN 1010. NEN-EN-ISO 10133 en 10134 zijn wel van kracht conform de Europese richtlijnen.

Artikel 5

Aan boord van de meeste pleziervaartuigen is een gasinstallatie aanwezig. De gasinstallatie bestaat uit een gasfles, een leidingsysteem c.q. slangen en de daaraan gekoppelde apparatuur. De slangen kunnen bij ouderdom lekkage vertonen.

Een explosie kan zich voordoen ten gevolge van een gaslek indien er een ontstekingsbron aanwezig is. De ontstekingsbron kan voor wat betreft de hoeveelheid energie zeer klein zijn. De schade die ontstaat door een explosie is altijd groot.

Afhankelijk van het type motor zal een pleziervaartuig voortgestuwd worden door een motor met als brandstof benzine of diesel. Bij een lekkage van de brandstof kan een brandgevaarlijke situatie ontstaan. De brandstof zal verdampen en een damp/luchtmengsel vormen. Het damp/luchtmengsel zal zich onderin het pleziervaartuig bevinden daar het mengsel zwaarder is dan lucht.

Het damp/luchtmengsel van diesel met lucht is moeilijk te ontsteken omdat het vlampunt hoog is.

Het damp/luchtmengsel van benzine met lucht is gemakkelijk te ontsteken omdat het vlampunt laag is. Een explosief damp/luchtmengsel zal altijd aanwezig zijn. Ontsteking kan plaatsvinden door het inschakelen van een zaklamp, lichtknopje, etc. Over het algemeen zal de waakvlam van de koelkast ook branden. Deze waakvlam is een potentiële ontstekingsbron.